

Scenariusze zajęć
z wykorzystaniem serii książek
Martina Widmarka i Heleny Willis

Biuro Detektywistyczne Lassego i Mai

NOC BIBLIOTEK 2017

ZAKAMARKOWE WARSZTATY DETEKTYWISTYCZNE

Przedstawiamy trzy pomysły na scenariusze lekcji z wykorzystaniem książek z serii Biuro Detektywistyczne Lassego i Mai. Mogą być one bazą do stworzenia własnych zajęć dedykowanych konkretnym klasom, dostosowanych do ich wieku, celów dydaktycznych oraz czasu i okoliczności, w jakich zajęcia będą się odbywać.

Korzystając z faktu popularności serii Wydawnictwa Zakamarki, a tym samym wielkiego entuzjazmu, z jakim dzieci reagują na hasło „Lasse i Maja” oraz różnorodności tematów, jakie oferuje cała seria (23 tomy), można w atrakcyjny dla uczniów sposób realizować cele programowe. Motyw powieści detektywistycznej może posłużyć w konstruowaniu lekcji tak, by przemycić możliwie jak najwięcej treści istotnych zarówno dla nauczyciela, jak i dla uczniów.

Pierwszy pomysł – rozpisany szczegółowo, oparty jest na głośnym czytaniu „Tajemnicy diamentów” z wykorzystaniem slajdów z ilustracjami książkowymi i kilku zagadek logicznych.

Drugi pomysł – wykorzystuje „Pamiętnik detektywa” i możliwości, jakie daje tworzenie rysopisu w pracy indywidualnej czy w formie gry służącej integracji klasy.

Trzeci pomysł – podsunęty przez samego autora serii Martina Widmarka, to warsztat tworzenia konstrukcji fabularnej kryminału – brzmi poważnie, ale jest bardzo prosty i zabawny. Nadaje się do wykorzystania nie tylko na zajęcia z literatury czy języka, ale i warsztaty twórczego myślenia.

23 tomy serii:

Tom specjalny:

Detektywistyczne łamigłówki, rebusy, zadania:

Pamiętnik detektywa:

TAJEMNICA DIAMENTÓW – odgadnij, kto jest złodziejem

I. WPROWADZENIE

Przedstawiamy „Tajemnicę diamentów” – pierwszą książkę z serii Biuro Detektywistyczne Lassego i Mai. Jest to naturalny pretekst do rozmowy o tym, kto ją zna, kto czytał jakieś inne części, w tym momencie ważne jest wyłonienie osób, które książkę znają, i zawarcie z nimi paktu, by nie popsęły zabawy innym. Można dla nich przewidzieć jakieś małe aktywności (np. pomoc w przrzucaniu slajdów czy moderowanie rozmowy o tym, kto jest złodziejem).

SLAJD I

Spośród tych, którzy ewentualnie znają książki, wydobywamy następujące informacje, uzupełniając je lub korygując:

- autor książki to Martin Widmark, autorką ilustracji jest Helena Willis, oboje pochodzą ze Szwecji i mieszkają w Sztokholmie, stolicy tego kraju;
- bohaterami serii są Lasse i Maja, którzy chodzą razem do szkoły, a po lekcjach prowadzą biuro detektywistyczne w Valleby, małym szwedzkim miasteczku;
- na początku każdej książki widnieje mapa Valleby oraz wymienieni są bohaterowie poszczególnych przygód;
- seria liczy sobie już 23 tomy (czerwiec 2017) oraz 5 dodatkowych tytułów i ukazuje się w wielu krajach na świecie, książki są przyjazne w czytaniu, dzięki licznym ilustracjom oraz dużej czcionce. Książki mają poręczny format, są w twardych kolorowych okładkach.

[przykładowe tematy do rozwinięcia w tej części:]

proces wydawniczy: możemy tu zadać pytania o to, skąd się biorą książki, ile czasu się je pisze / ilustruje, a potem wydaje, jak nazywa się firma, która wydaje książki, jak to się dzieje, że jeden autor wydaje książki w wielu krajach – a pisze tylko w swoim języku, ile czasu Martin Widmark pisze jedną „tajemnicę”? (odpowiedź: jeden dzień – choć zabiera się za pisanie dopiero, kiedy ma w głowie gotową historię! O wiele dłużej pracuje ilustratorka)

mapa: poprzez pytania o to, gdzie leży Szwecja, czy da się znaleźć Sztokholm na mapie, jak daleko jest od Polski i np. Poznania, wprowadzamy na lekcję ćwiczenie w czytaniu „prawdziwej” mapy (można tu stosować gry związane z czytaniem mapy, odczytywaniem symboli oznaczających kierunki świata, rysowanie mapy najbliższej okolicy szkoły na wzór mapy Valleby, itd.)

literatura: wprowadzenie pojęcia powieści detektywistycznej, wyodrębnienie bohaterów na początku każdej książki – może być bazą do prostej charakterystyki postaci, zjawisko nazwiska znaczącego, odgadywanie / dopisywanie zakończenia – to punkt wyjścia do twórczych zadań domowych.

2. LEKTURA „TAJEMNICY DIAMENTÓW”

Głośne czytanie pierwszych trzech rozdziałów z pokazem slajdów (z pliku PDF), mające na celu aktywizację klasy i zachęcenie do samodzielnego czytania – nie zdradzamy tu bowiem rozwiązania, a poprzestajemy jedynie na hipotezach na temat tego, kto jest złodziejem. W starszych klasach może nam to posłużyć do tworzenia własnych zakończeń książki, w młodszych – zachęcić do samodzielnego sięgnięcia po książkę w celu uzyskania odpowiedzi.

SLAJD 2 – Prezentacja okładki „Tajemnicy diamentów”

SLAJD 3 – strony 4-5 w książce – Prezentacja mapy Valleby

Krótkie omówienie mapy – czy są na niej zaznaczone jakieś ważne budynki, które dzieci mogą rozpoznać, odczytać? Zwracamy uwagę np. na port, kościół, ważne jest też, by zwrócić uwagę na budynek z napisem ZŁOTO i spytać, co tam się mieści (JUBILER). Można też omówić zaznaczone na mapie kierunki świata.

SLAJD 4 – strona 6 w książce – Prezentacja bohaterów tomu

Głośno odczytujemy wszystkie nazwiska (czytamy tak, jakby to było po polsku – wtedy jest to najbliższe językowi szwedzkiemu). Razem, całą klasą, lub „na ochotnika”.

Przy Muhammedzie Karacie zwracamy uwagę na jego nazwisko. Pytamy czy ktoś wie, co oznacza KARAT i co ewentualnie to znaczenie może nam mówić o właścicielu takiego nazwiska, w kontekście wcześniejszej mapy i sklepu jubilerskiego.

Czytamy rozdział I

SLAJD 5 – strony 7-9 w książce – Biuro Lassego i Mai

Prezentacja ilustracji biura Lassego i Mai, na której widzimy m.in. mnóstwo książek na podłodze. W tekście wspomniane jest, że bohaterowie czytają kryminały. Można spytać o to, dlaczego może to być przydatne młodym detektywom. Pomiędzy książkami są też inne przedmioty – warto na nie zwrócić uwagę.

SLAJD 6 – strony 10-11 w książce – Ekwipunek detektywa

Zanim pokażemy ten slajd, pytamy klasę, jaki sprzęt może potrzebować detektyw, a następnie sprawdzamy z ilustracją, czy dzieci niczego nie pominęły. Pytamy dzieci o funkcję każdego przedmiotu w pracy detektywa. W razie potrzeby uzupełniamy odpowiedzi tekstem z książki. Na końcu pytamy o sejf. Sejf jest na pieniądze, które zarobią.

SLAJD 7 – strony 12-13 w książce – Ogłoszenie na słupie + tekst z książki o tym, że sejf na razie stoi pusty (więc ogłoszenie ma pomóc zdobyć nowe zlecenia)

Czytamy rozdział 2

SLAJD 8 – strona 14-15 w książce – Pojawia się Muhammed Karat, a wraz z nim zlecenie (tu może nastąpić przypomnienie słów KARAT, JUBILER, itd.)

SLAJD 9 – strony 16-20 w książce – Opowieść Karata o zniknięciu pięciu diamentów i bezsilności policji. Przyjęcie zlecenia.

Czytamy rozdział 3

SLAJD 10 – strony 21-24 w książce – **Rozpoczęcie śledztwa** – Podczas wizyty w sklepie i zapoznawania się z jego funkcjonowaniem, okazuje się, że zniknął kolejny diament (można spytać, który to z kolei, by sprawdzić koncentrację klasy na czytaniu).

Następuje prezentacja pracowników sklepu:

SLAJD 11 – strony 25-26 w książce – **Siv Leander**

SLAJDY 12-13 – strony 26-29 w książce – **Ture Modig**

SLAJDY 14-15 – strony 30-33 w książce – **Lollo Smitt**

Na tym etapie wprowadzamy słowa: **PODEJRZANY, ŚLEDZTWO, MOTYW** itp.

Wyjaśniamy je stosownie do potrzeb klasy.

Zauważamy, że Lasse spisuje wszystkie te informacje w notatniku.

I że na tym polega praca detektywa – na uważności, zbieraniu faktów, szczegółów itd.

SLAJDY 16-20 – Kontynuacja śledztwa

Ponownie pokazujemy wizerunki podejrzanych i prosimy dzieci, by samodzielnie odtworzyły informacje dotyczące pracowników sklepu. Następnie informujemy, że Lassemu i Mai udało się w końcu wskazać winnego, o czym świadczy nagłówek artykułu z „Gazety Valleby” na końcu książki (SLAJD 20).

Zapraszamy klasę, by pobawiła się w Lassego i Maję i wskazała na najbardziej podejrzanego.

Na tym etapie możemy (do wyboru):

- dążyć do jednej, właściwej odpowiedzi i później ewentualnie porównać ją z książką
- pozostawić dzieci bez jednoznacznej odpowiedzi – zachęcając do samodzielnej lektury dalszej części książki
- tworzyć alternatywne zakończenia – każdego z bohaterów uczynić złodziejem, może być to twórcze zadanie domowe (by dowolnie wybranego bohatera opisać pod kątem motywu kradzieży)

Można poprowadzić dyskusję w klasie. Wszystko w zależności od wieku, czasu itd.

3. POZOSTAŁE TYTUŁY oraz ZADANIA DETEKTYWISTYCZNE

SLAJDY 21-46 – lub katalog Zakamarków / lub książki – Prezentacja kolejnych tytułów serii, można pytać dzieci o to, czy czytały już któreś z nich, a także pobawić się w zgadywanie, jakie przestępstwo mogło zostać popełnionej w danej książce.

SLAJDY 47-53 – wybrane proste zadania detektywistyczne z „Brazowej księgi” – Można je rozwiązać wspólnie całą klasą.

SLAJDY 54-55 – zabawa ZEZNANIE ŚWIADKA z „Brazowej księgi” – Dzieci przyglądają się ilustracji (54) przez 30 sekund, która następnie zostaje zakryta szarą planszą (55). Teraz dzieci odpowiadają na pytania o zapamiętane szczegóły, np. Czy złodziej miał koszulę w kratkę? (tak/nie). Można skorzystać z listy pytań zamieszczonej przy tym zadaniu w „Brazowej księdze”. Jedną z opcji jest wyłonienie dwóch drużyn, które rywalizują między sobą – na pytania odpowiada raz jedna raz druga drużyna. Zabawa ma pokazać, jak trudną pracę wykonuje detektyw, próbując odtwarzać fakty z wielu szczegółów, niezauważalnych dla innych.

II

STWÓRZ RYSOPIS – z warsztatu detektywa

Na bazie formularza z „Pamiętnika detektywa”, możemy zaproponować dzieciom zabawę w tworzenie rysopisu. Na początek można spytać, po co nam rysopis. Do czego może służyć, jakie cechy w nim rejestrujemy. A następnie – zaprosić do sporządzenia swojego rysopisu.

Przykładowa realizacja:

Rozdajemy formularz z pytaniami o kolor włosów, oczu, numer buta, wzrost (dostosowujemy go do czasu, jaki mamy, ilości dzieci w klasie/grupie, wieku, umiejętności pisania i czytania itd.).

Każdy samodzielnie (ustnie lub pisemnie) odpowiada na pytania. Możemy tu przygotować pomoce takie jak lusterko, miara (do zmierzenia wzrostu), itd.

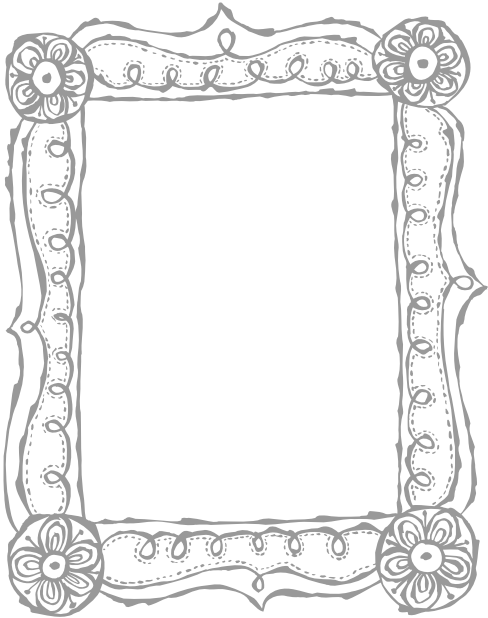
Jeśli starczy czasu – na kartce można stworzyć swój portret (może to być też zadanie domowe: narysować samodzielnie lub wkleić swoje zdjęcie).

Dalszym etapem zabawy (trudniejszym) może być np. zebranie formularzy do koszyka i losowanie ich, a później odgadywanie do kogo on należy (np. odnalezienie tej osoby i zebranie jej odcisków palców).

Można też pokusić się o sporządzenie, według poznanego schematu, rysopisu wybranego kolegi lub koleżanki.

Formularz może być też dobrym sposobem na integrację grupy – niewątpliwą zachętą do zabawy jest „obowiązek” zebrania odcisków palców.

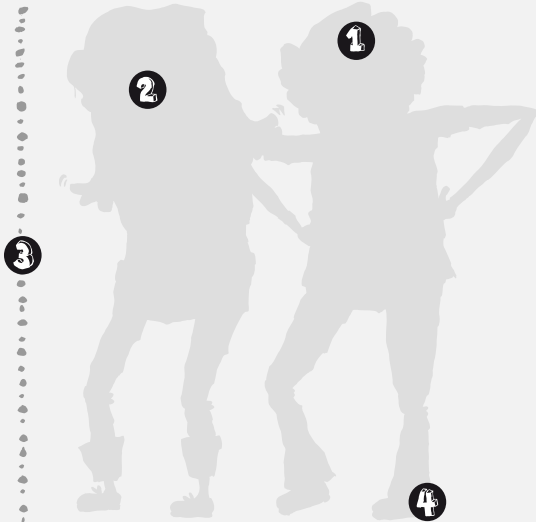

Imię (pisane od tyłu)

Nazwisko (pisane od tyłu)

Przezwiśko (jeśli masz)

Rysopis

1 Kolor włosów

2 Kolor oczu

3 Wzrost

4 Numer buta

Data i miejsce urodzenia (miasto)

Zainteresowania

Kiedy dorosnę, chcę zostać

Odcisk palca

pomaluj czubek palca pisakiem

III

KONSTRUOWANIE FABUŁY – z warsztatu Martina Widmarka

Wprowadzenie

Co zrobić, by fabuła książki była interesująca i trzymała w napięciu tak jak książki Martina Widmarka? By odpowiedzieć na to pytanie – zapraszamy do zabawy w wymyślanie kryminału.

Zabawa

Dzielimy się na grupy (po 3-4 osoby). Każda grupa wybiera lidera.

Prowadzący rysuje w tym czasie na tablicy tabelkę, w której będzie zapisywał odpowiedzi liderów. Następnie prowadzący informuje, że za chwilę poprosi każdą grupę o wymyślenie postaci na podstawie zadawanych przez niego pytań. Na wymyślenie jednej cechy postaci będzie dokładnie 15 sekund. Po ich upływie lider każdej grupy udziela odpowiedzi, które od razu zapisywane są w tabelce, i przechodzi się do następnej cechy. Grupy wymyślają kolejno:

	postać 1	postać 2	postać 3	postać 4
płeć				
imię i nazwisko				
zawód				
hobby				
wada lub coś, czego nie umie robić				
zaleta lub coś, w czym jest dobry				
jakie ma marzenie				

Po uzyskaniu wszystkich informacji na temat bohaterów, prowadzący dokonuje podsumowującej prezentacji każdego z nich, ukazując, jak można skonstruować postać literacką, mając kilka dość przypadkowych danych. Wszystko zależy od sprawnego ich połączenia.

Po prezentacji bohaterów prowadzący informuje, że stanowią oni grono podejrzanych, wśród nich znajduje się jedna osoba, która dokonała napadu na bank. Na podstawie cech postaci grupy dyskutują o tym, kto jest najbardziej podejrzany, np. kto z nich najbardziej potrzebował pieniędzy i do czego byłyby mu one potrzebne.

Aby zakończyć spór – prowadzący prosi każdą z grup o wybranie liczby od 1 do 10.

Sumuje wszystkie i na ich podstawie, wyliczanką, losowo wybiera postać, która „napadła” na bank. Wokół niej na szybko konstruuje schemat fabuły (z pomocą dzieci), uwiarygodniając motyw wybranego losowo bohatera.

Celem tej wyliczanki jest pokazanie, że właściwie każdy może mieć motyw do popełnienia przestępstwa i samo wymyślenie motywu nie jest aż tak trudne, jak nam się wydaje.

Scenariusz przygotowała: Natalia Adamczyk

Wydawnictwo Zakamarki

www.zakamarki.pl

promocja@zakamarki.pl

tel. 501 216 928, 780 145 120